

УДК343.211.3; 343.255.5

Катерина КАТЕРИНЧУК,
доцент кафедри кримінального права і процесу
Навчально-наукового Юридичного інституту
Національного авіаційного університету,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИНИ У СКЛАДАХ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Конституція України проголошує життя та здоров'я особи найвищою соціальною цінністю (статті 3, 28). Кримінальний кодекс України (далі – КК України) також здійснює кримінально-правовий захист здоров'я особи (розділ II «Злочини проти життя та здоров'я особи») від злочинних посягань нормами, що передбачені статтями 121–128, 130 та 133 КК України. Але серед науковців відсутня єдина точка зору щодо встановлення форм обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони у складах даних злочинів.

Серед злочинів, що характеризуються умисною формою вини у вигляді шкоди здоров'ю особи, можна виділити наступні: 121 («Умисне тяжке тілесне ушкодження»), 122 («Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження»), 123 («Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання»), 124 («Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця»), 125 («Умисне легке тілесне ушкодження»), 126 («Побої і мордування») та 127 («Катування»). В перелічених злочинах безпосередньо у диспозиціях міститься вказівка на форму вини – умисел. Проте вид умислу в будь-яких диспозиціях статей КК України (прямий, непрямий), у тому числі і в

злочинах проти здоров'я особи, не вказується, тому для визначення цього питання потрібно провести теоретичний аналіз даних норм. Злочин цього розділу, вина у вчиненні якого виражається у формі необережності – це стаття 128 («Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження»).

Поміж тим, здійснюючи аналіз постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» (далі – постанова) від 07.02.2003 № 2, у п. 22 зазначено про необхідність ретельного дослідження судами доказів, що мають значення для з'ясування змісту і спрямованості умислу винного. Питання про умисел необхідно вирішувати виходячи із сукупності всіх обставин вчиненого діяння, зокрема враховувати спосіб, знаряддя злочину, кількість, характер і локалізацію поранень та інших тілесних ушкоджень, причини припинення злочинних дій, поведінку винного і потерпілого, що передувала події, їх стосунки.

Отже, характеризуючи тілесні ушкодження, суб'єктивна сторона яких є складною, оскільки іноді особа діє умисно, тобто її дії направлені на певний конкретний результат, потрібно з'ясувати усі обставини. Іноді особа має на меті завдати шкоду здоров'ю іншій особі не конкретизуючи в свідомості їх розмір та характер [1, с. 351–353]. Тому суб'єктивна сторона *умисного тяжкого тілесного ушкодження* (ст. 121 КК України) характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу [2, с. 45; 3, с. 21; 4, с. 109]. Інші науковці все ж таки зазначають, що даний злочин в більшості випадків вчиняється шляхом прямого умислу [5, с. 580]. Однак прямий умисел можливий лише в двох випадках – тоді, коли воно має характер мучення, і при заподіянні його з метою залякування потерпілого або інших осіб. В інших випадках умисел може бути як прямим, так і непрямим [6, с. 307].

Але здебільшого винна особа, вчиняючи умисні дії проти здоров'я потерпілого, вид свого умислу не конкретизує. Суб'єкт усвідомлює, що своїми умисними діями заподіює шкоду здоров'ю потерпілого, але не уявляє собі, якою вона буде по тяжкості [7, с. 73–74].

Радянське кримінальне законодавство не містить спеціального положення, яке б регламентувало питання про те, яким повинне бути психічне відношення винної особи до кваліфікуючих ознак складу злочину [8, с. 102–110]. У випадку «бійки» або нападу, якщо декілька осіб, беруть у ній участь, одна з яких помирає, то особа, яка спричинила смертельну рану, повинна нести відповідальність за тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, але без доказів заподіяння ушкодження не

може бути відповідальності за результат [1, с. 381]. Як зазначено в постанові Пленуму щодо встановлення суб'єктивної сторони складу злочину, передбаченого частиною другою ст. 121 КК України, визначальним при цьому є суб'єктивне ставлення винного до наслідків своїх дій: в разі заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого, ставлення винного до її настання характеризується необережністю.

Така особливість впливає із положень ст. 23 КК України – психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої цим Кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності. Тому психічне ставлення особи до тяжких тілесних ушкоджень – прямий або непрямий умисел, а до спричинення смерті внаслідок цих злочинних дій – необережності у вигляді злочинної самовпевненості.

Щодо *умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження* (ст. 122) КК України, то суб'єктивна сторона даного злочину характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу [2, с. 50; 3, с. 27]. При цьому психічне ставлення винного до умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження, вчиненого з метою залякування потерпілого або його родичів чи примусу до певних дій, виражається лише у прямому умислі [9, с. 309].

Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання (ст. 123) КК України характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу [2, с. 50–51; 9, с. 53]. Психічне ставлення особи при вчиненні цього злочину характеризують дві особливості: 1) умисел завжди є таким, що раптово виник, і афектованим; 2) емоційний стан винної особи характеризується сильним душевним хвилюванням, що певною мірою знижує її здатність усвідомлювати свої дії або керувати ними [6, с. 311].

Постанова не конкретизує виду умислу у ст. 123 КК України, однак зазначає про емоційний стан винного, який значною мірою знижував його здатність усвідомлювати свої дії або керувати ними. Необхідною умовою кваліфікації дій винного за зазначеними статтями є сильне душевне хвилювання, що раптово виникло внаслідок протизаконного насильства, систематичного знуцання чи тяжкої образи з боку потерпілого (п. 23).

Серед науковців відсутня єдина думка щодо встановлення суб'єктивної сторони складу злочину ст. 124 КК України (*«Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця»*).

Одна група науковців визначає, що цей злочин характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу [2, с. 50–51]. При цьому свідомістю винного має охоплюватись той факт, що він діяв в умовах необхідної

оборони або умовах, необхідних для затримання злочинця. Якщо особа не усвідомлювала, але могла усвідомлювати відсутність реального посягання, заподіяння нею тяжких тілесних ушкоджень слід кваліфікувати за ст. 128 КК України (необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження) [6, с. 313]. Винна особа, відбиваючи напад і перевищивши при цьому межі необхідної оборони, у свою чергу, може діяти із прямим умислом і заподіяти тяжке тілесне ушкодження, може діяти і з непрямим умислом, коли, усвідомлюючи можливість заподіяння тяжкого тілесного ушкодження та не бажаючи такої шкоди, все-таки допускає настання такого наслідку. В інших випадках, припиняючи напад при перевищенні меж необхідної оборони, винний може взагалі не думати про ймовірні наслідки своїх дій і не передбачити можливість заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, хоча по обставинах справи він міг і повинен був передбачити настання цих наслідків [7, с. 118].

До іншої групи науковців належать ті, які зазначають, що даний злочин вчиняється не лише умисно, можливо, присутня навіть необережна форма вини [10]. Д. Гарбатович не погоджується з даним твердженням, так як перевищення меж необхідної оборони кримінально каране лише в тому випадку, якщо це вчинено умисно [11].

Не викликає дискусій встановлення суб'єктивної сторони складу злочину, що передбачений ст. 125 КК України «Умисне легке тілесне ушкодження». Суб'єктивна сторона даного злочину характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу [2, с. 52; 3, с. 37; 9, с. 54].

Щодо визначення суб'єктивної сторони ст. 126 КК України «Побої і мордування», яка характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу [2, с. 45; 3, с. 39], то, на думку Н. Уварової, викладене в частині другій ст. 126 КК, може вчинятися лише з прямим умислом [4, с. 123].

О. Грищенко зазначає, що суб'єктивна сторона цього складу злочину характеризується виною у формі прямого умислу, враховуючи те, що даний злочин вважається закінченим з моменту вчинення дії у вигляді умисного завдання удару, побоїв або вчинення інших насильницьких дій, які завдали фізичного болю і не спричинили тілесних ушкоджень. Завдання фізичних страждань може бути як визначальною метою дій винного, так і бути проміжною метою, реалізувавши яку винна особа може досягнути основну ціль, наприклад, самоствердитися. Психічне відношення винної особи до своїх дій виражається тим, що вона передбачає та бажає настання не якогось конкретного результату, а намагається завдати фізичного болю шляхом побоїв [12, с. 10 – 11]. На нашу думку, суб'єктивна сторона цього складу злочину може виражатися не лише в прямому, а також

і в непрямому умислі. Це впливає з особливостей об'єктивної сторони даного складу злочину, а саме на практиці для кваліфікації суспільно небезпечних дій особи за даною статтею не завжди досліджуються всі особливості даного елемента складу злочину. Теорія кримінального права визначає цей склад злочину як матеріальний, тобто повинна обов'язково встановлюватися наявність всіх його складових (суспільно небезпечне діяння, суспільно небезпечні наслідки та причинно-наслідковий зв'язок між ними). Однак при проведенні судово-медичної експертизи факт встановлення наслідку, що зазначений законодавцем у статті – фізичний біль, визначити неможливо, так як неможливо встановити його критерії. Саме тому дії винної особи кваліфікуються за даною статтею незалежно від наслідків, а відповідно до дій, які заподіює особа – це удар, побої та мордування. Отже, можна стверджувати, що суб'єктивна сторона даного складу злочину виражається виною у формі умислу – прямого та непрямого.

Катування (ст. 127 КК) – це злочин, який вчиняється лише з прямим умислом, так як крім вини, має таку обов'язкову ознаку суб'єктивної сторони складу злочину, як мета [4, с. 110]. Однак деякі автори не конкретизують щодо виду вини в даному злочині [13, с. 46], що в подальшому може призвести до невірному розуміння та кваліфікації.

Отже, суб'єктивна сторона катування, що передбачена ст. 127 КК виражається виною у формі прямого умислу та хоча б однією передбаченою в статті метою примусити потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати від нього або іншої особи відомості чи визнання, або з метою покарати його чи іншу особу за дії, скоєні ним або іншою особою чи у скоєнні яких він або інша особа підозрюється, а також з метою залякування чи дискримінації його або інших осіб. Однак, аналізуючи мету складу злочину, О. Денісова зазначає, що залякування як форма психічного насильства може бути лише формою катування (а не ціллю), у зв'язку з чим пропонує виключити з диспозиції ст. 127 КК України залякування як мету катування та визначити його формою скоєння катування. А дискримінація, на думку автора, це прояв, одна із форм (спосіб вираження шляхом обмеження або позбавлення прав) будь-якої нетерпимості і може розглядатися в ролі мотиву, а не мети катування. Оскільки расова, національна чи релігійна нетерпимість вже є спеціальним мотивом кваліфікованого виду катування та пропонує також виключити дискримінацію з переліку цілей досліджуваного злочину [14, с. 14].

У статті розділу II «Злочини проти здоров'я особи» – *необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження* (ст. 128 КК України) суб'єктивна сторона складу злочину – вина у формі необережності,

а саме злочинної самовпевненості чи злочинної недбалості [2, с. 52]. Це підтверджується і постановою Пленуму. У випадках, коли особа, яка заподіяла тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своїх дій чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення (злочинна самовпевненість), або ж не передбачала можливості настання таких наслідків, хоча повинна була й могла їх передбачити (злочинна недбалість), її дії слід розглядати як заподіяння необережного тяжкого або середньої тяжкості тілесною ушкодження і кваліфікувати відповідно за ст. 128 КК України.

Досліджуючи особливості суб'єктивної сторони складу злочину статті *зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби* (ст. 130 КК України), науковці визначають, що даний злочин вчиняється як умисною формою вини, так і необережністю [3, с. 57]. В. Борисов, В. Куц зазначають про види умислу та необережності, а саме, що злочин характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу, злочинною самовпевненістю [2, с. 59]. Вважаємо, що суб'єктивну сторону даного складу злочину потрібно характеризувати в кожній частині статті окремо. Це впливає з того, що в цій статті передбачена відповідальність за три самостійні склади злочинів, тому в різних частинах статті різне ставлення суб'єкта складу злочину до вчиненого діяння і до його наслідків.

Проте важливо, що із суб'єктивної сторони в злочині, передбаченому частиною першою ст. 130 КК України, прямий та непрямий умисел можливий щодо поставлення в небезпеку. Але в особи має бути відсутній прямий умисел на заподіяння самого зараження (інфікування). Наявність у особи прямого умислу на зараження (інфікування) виключає кваліфікацію за частиною першою ст. 130 КК, а діяння винного за таких умов мають кваліфікуватися за частиною четвертою ст. 130 КК [15, с. 117].

Ми погоджуємося з іншими дослідниками, які виключають можливість його вчинення з прямим умислом. Якщо ж буде встановлено, що винний усвідомлював, передбачив і бажав заразити певну особу венеричною хворобою, то кримінальна відповідальність повинна настати вже за умисне заподіяння тяжких або середньої тяжкості тілесні ушкодження залежно від характеру хвороби та наслідків, що настали [16, с. 11–12]. Однак щодо формули кваліфікації, то з даним твердженням погодитися важко. У випадку «зараження» з прямим умислом дії винної особи потрібно кваліфікувати за сукупністю злочинів, це частина четверта ст. 130 та частина перша ст. 121 (або частина перша ст. 122, або частина перша ст. 115) КК України.

А саме частина перша ст. 130 КК діяння у виді поставлення в небезпеку зараження може вчинюватися з непрямым умислом. Особа усвідомлює суспільно небезпечний характер своїх дій, оскільки вірогідно знає про наявність у неї захворювання і бажає або свідомо припускає можливість зараження іншої особи. Або ж дії особи можуть характеризуватися злочинною самовпевненістю – винний передбачає можливість настання суспільно небезпечних наслідків у вигляді зараження венеричною хворобою, але легковажно розраховує на їх відвернення [17, с. 18–19].

Є думки науковців щодо даного злочину, які зазначають, що в особи, яка вчиняє цей злочин, різне психологічне ставлення до свого діяння та наслідку – змішана форма вини. Отже, психічне ставлення винного до поставлення потерпілого в небезпеку зараження характеризується прямим та непрямым умислом, в той час як його психічне ставлення до самого факту зараження, що потенційно може настати, характеризується або непрямым умислом або необережністю (у вигляді злочинної самовпевненості чи злочинної недбалості) [15, с. 117]. З даним твердженням ми також не можемо погодитися, так як злочин, передбачений частиною першою ст. 130 КК, належить до формальних складів і визнається закінченим з моменту вчинення дій (бездіяльності, які створюють реальну небезпеку зараження іншої особи вірусом імунodefіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини [6, с. 324]. А отже, і виключається змішана форма вини, так як в цьому злочині присутнє лише тільки діяння (дія та/або бездіяльність).

На думку деяких вчених, зазначені у ст. 130 КК дії можуть вчинятися з непрямым умислом (частини перша і четверта), унаслідок злочинної самовпевненості (частини перша, друга і третя) і навіть у результаті злочинної недбалості (частини друга і третя) [18, с. 82]. Або при кваліфікації даного злочину суб'єктивна сторона передбачає наявність: непрямого умислу чи злочинної самовпевненості (частина перша ст. 130 КК); злочинної самовпевненості чи злочинної недбалості (частина друга ст. 130 КК); прямого чи непрямого умислу (частина четверта ст. 130 КК) [9, с. 58].

Отже, підсумовуючи вище зазначене, ми вважаємо, що суб'єктивну сторону цього складу злочину потрібно характеризувати в різних частинах статті по-різному. Тому ч. 1 ст. 130 КК України характеризується виною у формі умислу (лише непрямого) та злочинної самовпевненості. При наявності прямого умислу дії винної особи будуть кваліфікуватися залежно від наслідків за сукупністю злочинів – тілесні ушкодження (стаття 121 або 122 КК України) чи інші залежно від мотивів та мети. Суб'єктивна сторона складу злочину (частина друга ст. 130 КК України) – необережна

форма вини (злочинна самовпевненість та злочинна недбалість). У частині третій суб'єктивна сторона складу злочину виражається у непрямому умислі і злочинній самовпевненості та злочинній недбалості. І лише частина четверта – виключно непрямий умисел.

При дослідженні питання про суб'єктивну сторону складу злочину *зараження венеричною хворобою* (ст. 133 КК України) питання щодо форми вини є спірним [2, с. 54].

Суб'єктивна сторона даного злочину характеризується наявністю прямого чи непрямого умислу та необережності у формі злочинної самовпевненості [3, с. 54; 9, с. 59].

Однак думки науковців з даного приводу різняться. Одні зазначають, що вина характеризується як умисністю (прямий або непрямий умисел), так і необережністю (злочинна самовпевненість та злочинна недбалість) [15, с. 119]. Існує також й інший підхід щодо даного злочину, відповідно до якого необережна форма вини може характеризуватися виключно злочинною самовпевненістю [3, с. 54]. А вина у формі злочинної недбалості виключає кримінальну відповідальність за даний злочин [19, с. 116], оскільки у таких випадках особа не знає про наявність у неї такої хвороби, хоча за конкретних обставин повинна була і могла про це знати [15, с. 119; 6, с. 332].

Підсумовуючи вищезазначене, потрібно як найголовніше зазначити, що встановлення суб'єктивної сторони будь-яких складів злочинів, у тому числі й злочинів проти здоров'я особи, має важливе значення не лише для теорії кримінального права, а й для правильного застосування певної норми на практиці. Вивчення та узагальнення судової практики злочинів цієї категорії дає можливість стверджувати, що відсутність роз'яснень психічного ставлення особи до вчиненого нею діяння та до наслідків у постановках Пленуму Верховного Суду України призводить до порушень матеріального закону. Саме тому першочергово потрібно розробити нові роз'яснення із врахуванням вищезазначеного, що будуть носити рекомендаційний характер для осіб, які застосовують положення закону про кримінальну відповідальність.

Перелік використаних джерел

1. Шаргородский М. Д. Преступления против жизни и здоровья / М. Д. Шаргородский. – М. : Юрид. изд-во Министерства юстиции СССР, 1947. – 512 с.

2. Борисов В. И. Преступления против жизни и здоровья: вопросы квалификации / В. И. Борисов, В. Н. Куц. – Харьков : НКПФ «КОНСУМ», 1995. – 104 с.

3. Галюкова М. И. Преступления против здоровья человека : учеб. пособ. / М. И. Галюкова ; МВД РФ. Омская академия. – Омск : [б.и.], 2009. – 96 с.

4. Уварова Н. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти життя та здоров'я особи, вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право і кримінологія ; кримінально-виконавче право» / Н. В. Уварова. – Дніпропетровськ, 2012. – 213 с.

5. Пионтковский А. А. Курс советского уголовного права. Особенная часть. Т. 1 / А. А. Пионтковский, В. Д. Меньшагин. – М. : Госюриздат, 1955. – 800 с.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-е вид., переробл. та доповн. – К. : Юрид. думка, 2012. – 1316 с.

7. Читлов Д. С. Охрана здоровья граждан от тяжких насильственных посягательств: уголовно-правовое и криминологическое исследование. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1974. – 184 с.

8. Савинов В. Н. О психическом отношении виновного к квалифицирующим обстоятельствам в умышленных преступлениях против личности // Гарантии прав личности и проблемы применения уголовного и уголовно-процессуального законодательства : сб. науч. тр. / Яросл. гос. ун-т ; [редкол. : Л. Л. Кругликов (отв. ред.) и др.]. – Ярославль : Ярославский гос. ун-т, 1989. – С. 102–110.

9. Кваліфікація злочинів, підслідних органам внутрішніх справ : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Коваленка ; за наук. ред. О. М. Джужжи та А. В. Савченка. – К. : Атіка, 2011. – 648 с.

10. Васильев Ю. Как обороняться при нападении / Ю. Васильев // Человек и закон. – 2002. – № 8. – С. 54.

11. Гарбатович Д. Природа вины при превышении пределов необходимой обороны / Д. Гарбатович // Уголовное право. – 2006. – № 3. – С. 18–45.

12. Грищенко О. В. Кримінально-правова характеристика побоїв і мордування (ст. 126 КК України) : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право» / О. В. Грищенко – Харків, 2014. – 18 с.

13. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник /

[Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.] ; за ред. В. В. Сташица, В. Я. Тація. – [4-те вид, переробл. і доповн.]. – Харків : Право, 2010. – 608 с.

14. Денісова О.В. Кримінально-правова характеристика катування: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія ; кримінально-виконавче право» / О. В. Денісова. – Київ, 2014. – 21 с.

15. Відповідальність за передбачені Розділом II особливої частини Кримінального кодексу України злочини в сфері професійної діяльності медичних працівників та спеціальні види тілесних ушкоджень: монографія / [О. Ф. Бантишев, В. О. Глушков, О. В. Копан, С. А. Кузьмін та ін.] ; за заг. ред. В.О. Глушкова. – К. : МНДЦ при РНБО України, 2011. – 137 с.

16. Ветров Н. И. Охрана интересов семьи уголовно-правовыми средствами : пособие для слушателей народных университетов. – М. : Знание, 1990. – 80 с.

17. Брич Л. Спільні та розмежувальні ознаки складів злочинів, передбачених ст. 130 КК України «Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншою невиліковною інфекційною хворобою», із суміжними складами злочинів / Лариса Брич // Вісник Львівського університету. – 2003. – Вип. 38. – С. 454–467.

18. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 3 кн. / [П. П. Андрушко, Т. М. Арсенюк, О. Ф. Бантишев та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Гончаренка, П. П. Андрушка. – К. : ФОРУМ, 2005. – Кн. 2 : Особлива частина. – 2005. – 672 с.

19. Сташиц В. В. Особа під охороною кримінального закону / В. В. Сташиц, М. І. Бажанов. – Харків : Право, 1996. – 224 с.

КАТЕРИНЧУК К. Особливості вини у складах злочинів проти здоров'я особи.

У статті аналізується одна із обов'язкових ознак суб'єктивної сторони складів злочинів проти здоров'я особи – вина та її форми, умисел і необережність. Здійснено аналіз праць науковців, які займалися даною тематикою, наведено власне бачення щодо вдосконалення закону про кримінальну відповідальність, а саме щодо злочинів проти здоров'я особи.

Ключові слова: вина, умисел, необережність, здоров'я, тілесне ушкодження, побої, мордування, катування, зараження.

КАТЕРИНЧУК Е. Особенности вины в составе преступления против здоровья человека.

В статье анализируется один из обязательных признаков субъективной стороны состава преступления против здоровья человека – вина и ее формы, умысел и неосторожность. Осуществлен анализ работ ученых, которые занимались данной тематикой, приведено свое собственное видение по совершенствованию уголовного закона относительно преступлений против здоровья человека.

Ключевые слова: вина, умысел, неосторожность, здоровье, телесное повреждение, побои, истязания, пытки, заражение.

KATERYNCHUK Catherine. Peculiarities of the guilt in crimes against a human health.

The Constitution of Ukraine proclaims that human life and health the highest social value (articles 3, 28). The Criminal Code of Ukraine (hereinafter – CC of Ukraine) also provides criminal legal protection of the health of individuals (Section II Crimes against life and health) by legal norms from criminal offenses that under the Art. 121–128, 130 and 133 of the CC of Ukraine.

Although the legislator in the CC of Ukraine clearly established form of guilt according data crime, but there are discussions on the establishment of the subjective side of crime against the person's health, such as type of intention (direct, indirect) or negligence (criminal arrogance and criminal carelessness) among scientists.

Of course some clarification exercises Plenum of the Supreme Court of Ukraine «On judicial practice in cases of crimes against life and health» № 2 from 07.02.2003 of the year – it concerns the establishment of the subjective aspect of crimes stipulated: Part. 2 art. 121 of the CC of Ukraine (intentional serious bodily injury that resulted in death of the victim); we have to say that the Plenum of the Supreme Court of Ukraine gives some explanations in Resolution «On judicial practice in cases of crimes against life and health» № 2 from 07.02.2003 – it concerns the establishment of the subjective aspect of crimes stipulated: Part. 2 art. 121 of the CC of Ukraine (intentional grave bodily injury that caused a death of the victim);

Art. 123 CC of Ukraine (intentional grievous bodily injury inflicted in a condition of strong emotion) concerning an obligatory establishment of the emotional condition of the criminal, which greatly reduced his ability to understand his actions or control them; Art. 128 of the CC of Ukraine (Careless hard or medium gravity injury) clearly establishes the type of

negligence. The subjective aspect of crimes against the person's health, provided of the CC of Ukraine Resolution not disclosed.

As for the grave intentional medium and light injuries (Art. 121, 122, 125) of the CC of Ukraine, the subjective aspect of these crimes is characterized by direct or indirect intent.

Intentional infliction of serious bodily injury in excess of self-defense or in excess of measures necessary to arrest the offender articles 124 and 126 CC of Ukraine (Beating and torture) of the CC of Ukraine – direct, indirect intent.

There is no doubt install the subjective side of the crime century. Article 127 (torture) – the guilt in the form of direct intent. This follows from the fact that the presence of objective crime emphasizes the direct intent.

There is no doubt establish the subjective side of the crime century. 127 (torture) - guilt in the form of direct intent. This follows from the fact that the presence of objective crime emphasizes the direct intent.

The subjective side of the crime to affect Immunodeficiency virus or any other incurable infectious disease (Art. 130 of the CC of Ukraine) the offense must be characterized in different parts of the article differently.

Key words: *guilt, intent, negligence, health, bodily injury, assault, torture, torture infection.*